

MEĐUNARODNA EKONOMIJA

08

8.1. Globalna ekonomska i finansijska kretanja

Prognoza o značajnom usporavanju globalnog ekonomskog rasta u 2022. u odnosu na 2021. godinu, iz jula ove godine, zadržana je i u oktobarskom izvještaju MMF-a⁷⁴ uglavnom zbog nastavka dešavanja u Ukrajini. Međutim, za razliku od julske, MMF-ova oktobarska prognoza za 2023. godinu ukazuje na 0,2 pp poena niži rast, od 2,7%. U izvještaju se prognozira dalji rast inflacije na globalnom nivou, kao i da će skok cijena goriva i hrane najviše pogoditi siromašnije zemlje. Visoka inflacija će biti prisutna duži period nego što su bila prethodna očekivanja i kao takva će usložnjavati odluke monetarne politike kod opredjeljivanja između suzbijanja inflatornih pritisaka s jedne strane, i ekonomskog rasta s druge strane. MMF očekuje da će povećanje referentnih kamatnih stopa posebno predstavljati problem za zemlje u razvoju i usponu.

Tabela 8.1

Pregled odabranih globalnih indikatora u periodu 2021–2023, u %					
Indikator	2021.	Prognoze		Razlike u odnosu na prognoze iz jula 2022, pp	
		2022.	2023.	2022.	2023.
Realni rast BDP-a					
Svijet	6,0	3,2	2,7	0,0	-0,2
Napredne ekonomije	5,2	2,4	1,1	-0,1	-0,3
SAD	5,7	1,6	1,0	-0,7	-0,0
Eurozona	5,2	3,1	1,2	0,5	-0,7
Japan	1,7	1,7	1,6	0,0	-0,1
Ekonomije u razvoju i usponu	6,6	3,7	3,7	0,1	-0,2
Kina	8,1	3,2	4,4	-0,1	-0,2
Indija	8,7	6,8	6,1	-0,6	0,0
Rusija	4,7	-3,4	-2,3	2,6	1,2
Evropske ekonomije u razvoju i usponu	6,8	0,0	0,6	1,4	-0,3
Cijene berzanskih roba, prosječna stopa					
Nafta	65,9	41,4	-12,9	-9,0	-0,6
Neenergenti	26,3	7,3	-6,2	-2,8	-2,7
Potrošačke cijene, prosječna stopa					
Napredne ekonomije	3,1	7,2	4,4	0,6	1,1
Ekonomije u razvoju i usponu	5,9	9,9	8,1	0,4	0,8

Izvor: MMF, oktobar 2022. godine

Za 2022. godinu, shodno oktobarskom izvještaju, MMF očekuje veći ekonomski rast u eurozoni nego u SAD-u (3,1% nasuprot 1,6%), s tim da je u odnosu na jul prognoza za eurozonu povećana 0,5 p.p, a za SAD smanjena 0,7 p.p. Za ekonomiju Kine, koja je u prethodnoj godini ostvarila rast od 8,1%, u

⁷⁴ World Economic Outlook, oktobar 2022.

2022. godini, očekuje se rast od 3,2%, što je blago revidirano naniže. Za grupu evropskih ekonomija u razvoju i usponu⁷⁵, među kojima je i Crna Gora, MMF u 2022. godini sada očekuje nulti rast, nakon što je rast u prethodnoj godini procijenjen na 6,8% (tabela 8.1).

MMF smatra da postoje značajni rizici da neke od pretpostavki budu pogrešne, navodeći primjer monetarne politike, koja bi mogla pogrešno procijeniti potrebne mjere kojima bi se nastojala obuzdati inflacija. S tim u vezi, nesinhronizovanost monetarnih politika najvećih ekonomija mogla bi dodatno ojačati dolar. S druge strane, pooštavanje monetarnih politika razvijenih zemalja moglo bi prouzrokovati pogoršanje uslova na finansijskim tržištima za zemlje u razvoju i usponu. U pogledu suzbijanja inflacije, novi cjenovni i energetske šokovi bi mogli uticati da se visoka inflacija zadrži duži period. Nagomilani problemi na kineskom tržištu nekretnina mogli bi se preliti na bankarski sektor u Kini značajno usporavajući ekonomski rast, a negativni efekti bi se osjetili i van njenih granica.

FED je započeo ovu godinu sa najavljenim pooštavanjem monetarne politike, što se, kako je vrijeme odmicalo, značajno intenziviralo i rezultiralo sa četiri uzastopna povećanja referentne kamatne stope od po 0,75 pp, od čega dva puta u trećem kvartalu kada je dostigla raspon od 3,0-3,25%. Na novembarskoj sjednici referentna stopa dodatno je povećana na raspon od 3,75-4,0%. Tada je saopšteno da se mogu očekivati nova povećanja te da je FED čvrsto opredijeljen ostvarenju ciljeva monetarne politike tj. svođenju inflacije na 2%. Nova povećanja će između ostalog uzeti u obzir docnju s kojom monetarna politika utiče na ekonomsku aktivnost i inflaciju, ekonomska i finansijska kretanja.

ECB je nakon jedanaest godina prvi put u julu ove godine podigla svoje ključne kamatne stope za 0,5 pp, iako je prethodno najavljeno da će povećanje biti 0,25 pp. Narastajuće cijene energenata i hrane, oporavak kod lanaca nabavke i uopšte tražnje dovelo je do cjenovnog pritiska i rasta inflacije za koju centralna banka smatra da će ostati „previsoka“ tokom dužeg perioda. Stopa inflacije u septembru dostigla je 9,9%. U cilju suzbijanja inflacije i njenog svođenja na 2%, ECB je odlučila da dodatno poveća kamatne stope u septembru i oktobru o.g. za po 0,75 pp. Glavna refinansirajuća stopa trenutno iznosi 2%. ECB je najavila nova pooštavanja monetarne politike, koja će biti uslovljena kretanjem cijena i ekonomije.

Banka Engleske krenula je u povećavanje referentne kamatne stope od decembra 2021. godine, kada je kamatna stopa povećana za 0,15 pp na 0,25%. Tržišna očekivanja s početka 2022. ukazivala su da će stopa dostići 1,1% do kraja 2022. godine. U proteklom periodu tekuće godine, Banka Engleske povećala je stopu sedam puta, a ona trenutno iznosi 3%, od čega su dva povećanja bila u trećem kvartalu za po 0,5 pp.

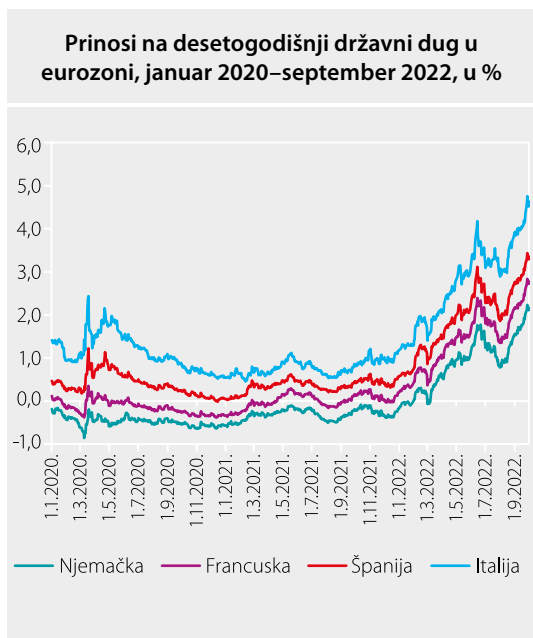
Švajcarska nacionalna banka (ŠNB) takođe je povećala svoju referentnu kamatnu stopu u septembru ove godine za 0,75 pp na 0,5%, nakon što je prethodno u junu povećala za 0,5 pp. Iz ŠNB je saopšteno da nova povećanja mogu biti potrebna da bi se stabilizovala inflacija na konzistentan nivo u srednjem roku. Banka Japana nije mijenjala svoju kamatnu stopu.

Prinosi na njemački, francuski, španski i italijanski desetogodišnji državni dug na kraju trećeg kvartala iznosili su 2,18%, 2,72%, 3,29% odnosno 4,52% i svi su znatno veći nego na kraju drugog kvartala. U odnosu na prinos na njemačke hartije, u posmatranom periodu, spredovi na desetogodišnje državne obveznice Francuske, Španije i Italije bili su još veći nego na kraju drugog kvartala a iznosili su 0,61 pp, 1,81 pp odnosno 2,41 pp. Prinos na ekvivalentan američki dug takođe se kretao rastućim smjerom i iznosio je 3,83% na kraju kvartala.

⁷⁵ Albanija, Bjelorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Mađarska, Moldavija, Poljska, Rumunija, Rusija, Sjeverna Makedonija, Srbija, Turska i Ukrajina.

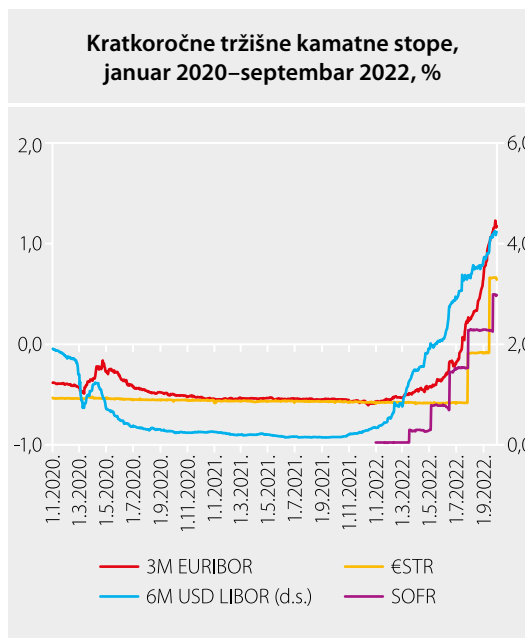
Rast prinosa na njemačke desetogodišnje obveznice tokom trećeg kvartala 2022. bio je vođen tržišnim očekivanjima i ostvarenjima u pravcu povećanja referentnih kamatnih stopa ECB-a, ali i FED-a, pa je često pratio kretanje američkih prinosa na istovjetni dug. Rast prinosa takođe su pospješila i geopolitička kretanja koja su se reflektovala na energetska krizu i kasnije spremnost EU da interveniše na tržištu.

Grafikon 8.1

Izvor: Bloomberg

Grafikon 8.2

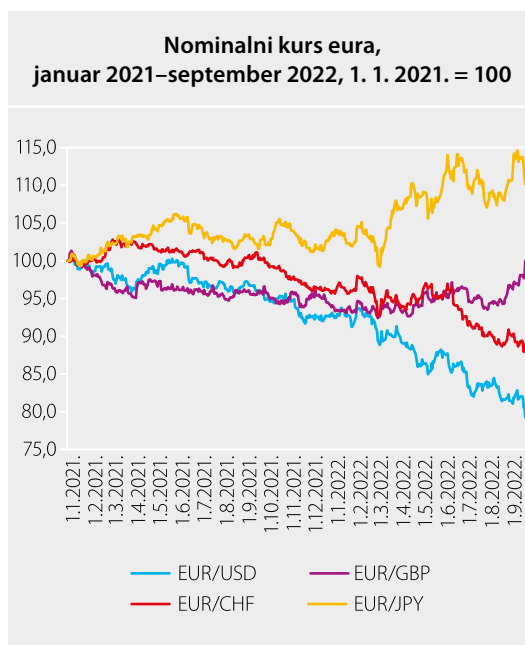

Izvor: Bloomberg

Kratkoročne tržišne referentne kamatne stope uglavnom su pratile referentne kamatne stope centralnih banaka (grafikon 8.2). Šestomjesečni *LIBOR* porastao je 44,2% i na kraju trećeg kvartala iznosio je 4,232%. *SOFR* je porastao 98,7% i treći kvartal je okončao u iznosu od 2,98%. Tromjesečni *EURIBOR* imao je gotovo ekponencijalan rast sa -0,195% na kraju juna na 1,173% na kraju septembra. Na kraju kvartala, *€STR* je iznosio 0,642%.

Euro je tokom trećeg kvartala 2022. godine nominalno depresirao u odnosu na dolar (-6,5%), franak (-3,37%) i jen (-0,27%), dok je apresirao u odnosu na funtu (1,93%) (grafikon 8.3). Euro je tokom ovog izvještajnog perioda, prvi put poslije gotovo dvadeset godina, pao ispod pariteta u odnosu na dolar, završivši kvartal sa vrijednošću od 0,9802 dolara za euro, a prosječno se krećući na nivou od 1,0067 dolara za euro. Pooštavanje monetarnih politika globalno najuticajnijih mo-

Grafikon 8.3

Izvor: Bloomberg, kalkulacije CBCG

netarnih vlasti i geopolitika kretanja bili su ključni faktori koji su se prožimali tokom cijelog kvartala i oblikovali kretanje eura. Pooštavanje monetarne politike prvenstveno se odnosi na FED, pa je pad eura bio u velikoj mjeri rezultat jačanja dolara. Relevantni makroekonomski indikatori u SAD-u bili su bolji od tržišnih očekivanja, što je otvaralo više prostora za agresivnije podizanje kamatnih stopa FED-a. Dolar je jačao i kao rezultat geopolitičkih kretanja odnosno zbog veće tražnje za sigurnim sredstvima. Energetska kriza je u mnogome doprinijela silaznoj putanji eura, a kulminirala je oštećenjima na jednom od ključnih gasovoda za snabdijevanje država Evropske unije. Deficit tekućeg računa eurozone bio je znatno veći, a posljedica je snabdijevanja skupljim energentima. Povećanje kamatnih stopa od strane ECB-a nije imalo većeg uticaja na pravac kretanja kursa eura i dolara.

Tokom trećeg kvartala 2022. godine, cijene berzanskih roba pale su za 4,7%. Cijene energenata porasle su za 0,6% - cijena nafte pala je 20,2%, dok su cijene prirodnog gasa i uglja porasle za 50,0% odnosno 0,1%. Cijene neenergenata pale su za 12,1% - metala za 13,0%, hrane i pića za 11,5%. Prema prognozama MMF-a iz oktobra 2022. godine, cijene nafte će tokom 2022. godine ostvariti prosječan rast od 41,4%, dok će rast cijena neenergenata, kao jedne heterogene grupe berzanskih roba, iznositi 7,3%.

Gledano prema indeksu VIX⁷⁶, nestabilnost na finansijskim tržištima bila je umjerena s obzirom na to da je volatilnost indeksa u trećem kvartalu 2022. bila manja nego u prethodnom kvartalu. Naime, prosječna vrijednost indeksa u trećem kvartalu bila je 24,69 poena, krećući se u rasponu od 19,5 do 32,6 poena i tek je krajem septembra i početkom oktobra preskočila 30 poena.

Cijena zlata, kao specifičan indikator stresa i rizika u globalnoj ekonomiji i na finansijskim tržištima, zabilježila je snažan rast u prvom kvartalu, pa je cijena početkom marta dostigla najvišu vrijednost od 2.050 \$/oz od kada ima tendenciju pada, što je bilo karakteristično i u trećem kvartalu. Jačanje dolara prvenstveno, kao i prinos na američki državni dug bili su odrednice za cijenu zlata. Dolar je, na primjer, dostigao dvadesetogodišnji maksimum u odnosu na referentnu korpu valuta. Na kraju ovog kvartala, cijena zlata iznosila je 1.660,6 \$/oz, što je 8,1% manja cijena nego na kraju juna.

Većina vodećih berzanskih indeksa, kao i svjetski kumulativni indeksi, nastavili su da se kreću opadajućim smjerom i bili su na znatno nižem nivou nego na kraju prethodnog kvartala. Njujorški SPX i frankfurtski DAX pali su za 5,3% odnosno 5,2%. Panevropski indeks STOXX takođe je zabilježio nižu vrijednost nego na kraju prethodnog kvartala, za 4,8%. Indeks FTSE 100 pao je 3,8%.

8.2. Eurozona

Prema preliminarnim podacima, ekonomska aktivnost u eurozoni, u periodu jul - septembar 2022. godine, ostvarila je rast od 0,3%. Najveće ekonomije eurozone, Njemačka, Francuska, Italija i Španija zabilježile su sljedeće stope rasta: 0,4%, 0,2%, 0,5% i 0,2%. Upoređujući treći kvartal 2022. sa istim periodom 2021. ekonomska aktivnost u eurozoni porasla je za 2,3%.

Prema najnovijim prognozama Evropske komisije⁷⁷, u posljednjem kvartalu 2022. godine, ekonomska aktivnost u eurozoni će zbog geopolitičke nesigurnosti, visokih cijena energenata, erozije kupovne moći stanovništva i pooštavanja finansijskih uslova zabilježiti kontrakciju. Međutim, Evropska komisija navodi da će stopa rasta BDP-a u tekućoj godini iznositi 3,2% i da je relativno visoka stopa zapravo inicirana snažnim rastom u prvoj polovini ove godine koji je nadmašio očekivanja. Prema istim

⁷⁶ Mjera očekivane volatilnosti cijena američkih akcija.

⁷⁷ European Commission, Autumn 2022 Economic Forecast.

prognozama, kontrakcija ekonomske aktivnosti očekuje se i u prvom kvartalu 2023. godine, a da će eurozona i EU zabilježiti tehničku recesiju. Zbog navedenih otežavajućih okolnosti, ekonomski rast u eurozoni će u narednoj godini iznositi 0,3%, daleko ispod prethodne, ljetnje prognoze od 1,5%. Prema prognozama Evropske centralne banke iz septembra o.g. (tabela 8.2), prognoza rasta BDP-a za tekuću godinu povećana je za 0,3 pp i iznosi 3,1%. Za narednu godinu i ECB je takođe značajno umanjila svoju prognozu (za 1,2 pp) te očekuje rast od 0,9%.

U posmatranom periodu, industrijska proizvodnja je po mjesecima (jul, avgust i septembar) ostvarila sljedeće godišnje stope rasta: -2,5%, 2,8% odnosno 4,9%. Procijenjena tromjesečna stopa rasta za odabrane agregirane sektore⁷⁸ iznosila je 0,5%⁷⁹. U trećem kvartalu, promet trgovine na malo zabilježio je sljedeće godišnje stope rasta po mjesecima: u julu 8,8%, u avgustu 8,0% i septembru 9,6%.

U septembru 2022. godine, stopa nezaposlenosti iznosila je 6,6% i bila je niža nego u septembru 2021. godine, kada je iznosila 7,3%, kao i junu ove godine, kada je bila 6,7%. Prema posljednjim dostupnim podacima, stopa nezaposlenosti dodatno je smanjena u oktobru o.g. na 6,5%. Najniže stope nezaposlenosti u septembru imale su Malta i Njemačka (3,0%), i Holandija (3,8%), a najviše stope nezaposlenosti zabilježene su u Španiji (12,7%), Grčkoj (12,0%) i Italiji (8,1%). Prema posljednjim makroekonomskim prognozama Evropske centralne banke, stopa nezaposlenosti za eurozonu bi u 2022. godini trebalo da iznosi 6,7% (tabela 8.2).

Godišnja stopa inflacije u eurozoni u septembru 2022. godine iznosila je 9,9%, dok je na kraju juna 2022. godine bila 8,6%. Potrošačke cijene dodatno su porasle u oktobru na 10,6%. Inflacija je, posmatrano po zemljama, u septembru najviša bila u Estoniji (24,1%), Litvaniji (22,5%) i Letoniji (22,0%), a najniža u Francuskoj (6,2%), Malti (7,4%) i Finskoj (8,4). Prema glavnim sastavnim komponentama HIPC-a, cijene hrane, alkohola i duvana zabilježile su stopu rasta od 11,8%, energenata 40,7%, industrijskih proizvoda (neenergenata) 5,5%, a cijene usluga 4,3%. Njihovi doprinosi ukupnoj stopi inflacije iznosili su 2,47, 4,19, 1,47 odnosno 1,80 pp.

Nakon izrazitog rasta u 2020. godini pod uticajem pandemije, budžetski deficit je cijelu prošlu godinu bio u padu. Prema raspoloživim podacima, na kraju drugog kvartala 2022. godine saldo državnog budžeta ostvario je dalje poboljšanje i to kod većine zemalja eurozone, a na nivou eurozone iznosio je -2,1% BDP-a. Sljedeće države eurozone ostvarile su budžetske suficite na kraju drugog kvartala: Portugal (3,0%), Holandija (2,4%), Litvanija (1,9%), Estonija (1,8%), Austrija (1,0%) i Luksemburg (0,6%). Ostale države eurozone zabilježile su budžetske deficite⁸⁰. Najveće deficite zabilježile su Malta (6,6%), Španija (4,2%) i Belgija (4,0%). Evropska komisija očekuje da će budžetski deficit za 2022. godinu biti nešto veći u odnosu na prethodne prognoze, 3,5% BDP-a. Ukupni budžetski prihodi eurozone u 2021. godini povećani su 0,8 pp na 47,2% BDP-a. Budžetski rashodi su, premda smanjeni za 1,2 pp, ostali veoma visoki, 52,6% BDP-a.

Javni dug država eurozone, koji je u prethodne dvije godine zabilježio značajan rast, dostigavši skoro 100% BDP-a u prvom kvartalu 2021. godine, na kraju drugog kvartala 2022. godine smanjen je na 94,2% BDP-a (12,10 hiljada mlrd. eura). Prema prognozama Evropske komisije, u 2022. godini javni dug će iznositi 93,6% BDP-a sa daljim padom u naredne dvije godine (tabela 8.2). Na kraju drugog

⁷⁸ Vadenje ruda i kamena; prerađivačka industrija; snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija; i građevinarstvo (NACE Rev. 2).

⁷⁹ Procjena, za drugi kvartal i jun 2022.

⁸⁰ Podaci nijesu raspoloživi za Grčku, Kipar i Italiju. Prema proljećnoj prognozi Evropske komisije za 2021. godinu, budžetski deficiti za ove tri zemlje, za tekuću godinu, prognozirani su na 10%, 5,1% odnosno 11,7%.

kvartala 2022, najviši nivoi javnog duga zabilježeni su u Grčkoj, 182,1%, Italiji, 150,2%, i Portugalu 123,4% BDP-a. Osim navedenih zemalja, javni dugovi Španije, Francuske i Belgije bili su iznad 100% BDP-a. S druge strane, najniži nivoi javnog duga zabilježeni su u Estoniji, 16,7%, Luksemburgu, 25,4%, i Litvaniji, 39,6% BDP-a. Javni dugovi Letonije, Malte, Holandije i Irske bili su takođe ispod mastrihtskog kriterijuma od 60% BDP-a. Gledano prema finansijskim instrumentima, najviše duga odnosilo se na dužničke hartije od vrijednosti, 82,7%, a potom na kredite 14,1% i 3,1% na gotovinu i depozite.

Tabela 8.2

Makroekonomske prognoze ECB za eurozonu za period 2021-2023, %				
	2021.	2022.	2023.	2024.
realni BDP	5,2	3,1	0,9	1,9
privatna potrošnja	3,7	3,6	0,7	1,2
državna potrošnja	4,2	1,4	-1,3	1,0
bruto investicije u osnovna sredstva	3,8	3,1	1,6	3,0
izvoz	10,5	6,1	3,8	3,9
uvoz	8,2	6,5	3,1	3,3
zaposlenost	1,3	2,0	0,2	0,2
stopa nezaposlenosti, % radne snage	7,7	6,7	6,9	7,0
HIPC	2,6	8,1	5,5	2,3
HIPC, isključujući energiju	1,5	4,9	4,0	2,4
HIPC, isključujući energiju i hranu	1,5	3,9	3,4	2,3
HIPC, isključujući energiju, hranu i promjene u indirektnim porezima	1,3	3,8	3,4	2,3
jedinični troškovi rada	0,1	2,8	4,1	2,2
zarada po zaposlenom	3,9	4,0	4,8	4,0
produktivnost rada	3,8	1,1	0,7	1,7
saldo državnog budžeta, % BDP-a	-5,1	-3,8	-2,9	-2,7
strukturni saldo državnog budžeta, % BDP-a	-3,3	-3,1	-2,4	-2,5
javni dug, % BDP-a	95,6	92,3	90,7	89,9
saldo tekućeg računa, % BDP-a	2,4	-0,3	-0,5	0,1

Izvor: ECB, septembar 2022. godine

8.3. Region⁸¹

Ekonomska aktivnost u **Srbiji** u trećem kvartalu 2022. godini zabilježila je rast od 1%. Realni rast zabilježen je u sektoru trgovine na veliko i malo⁸² 5,1%, sektoru informisanja i komunikacija 8,1%, dok je u sektoru građevinarstva zabilježen pad od 12,4%. Posmatrano po agregatima BDP-a po potrošnoj metodi obračuna, finalna potrošnja domaćinstava porasla je 3,1%, bruto investicije u osnovna sredstva 2,2%, a izvoz i uvoz roba i usluga 14,9% i 7,8%.

Godišnja inflacija tokom trećeg kvartala 2022. godine nastavila je da se kreće rastućom putanjom i u septembru je iznosila 14%. Bazna inflacija u septembru je iznosila 8,6% međugodišnje. Referentna

⁸¹ Posljednji dostupni podaci.

⁸² Sektor trgovine na veliko i malo i poravke motornih vozila, saobraćaja skladištenja i usluga smještaja i ishrane.

kamatna stopa u julu i avgustu je povećana za po 25 baznih poena, dok je u septembru povećana za 50 baznih poena, tako da je na kraju septembra iznosila 3,5%.

Stopa nezaposlenosti u trećem kvartalu 2022. godine iznosila je 8,9%, i u odnosu isti period prethodne godine manja je za 1,6 pp. Stopa zaposlenosti iznosila je 50,8%, a u odnosu na isti period prethodne godine bila je veća za 0,8 pp. Prosječna neto zarada u periodu januar-septembar 2022. bila je nominalno veća za 13,9%, a realno za 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Tekući račun platnog bilansa u drugom kvartalu 2022. godine zabilježio je deficit i iznosio je 8,6% BDP-a. Fiskalni deficit iznosio je 3% BDP-a. Učešće javnog duga centralnog nivoa vlasti na kraju trećeg kvartala 2022. godine iznosilo je 53,7% BDP-a. U junu 2022. godine agencija Standard end Purs promijenila je izgled kreditnog rejtinga Srbije sa pozitivnih na stabilne, uz zadržavanje samog rejtinga na BB+.

Ekonomija **Bosne i Hercegovine** u drugom kvartalu 2022. zabilježila je realni rast od 5,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano prema komponentama BDP-a po proizvodnoj metodi, značajan međugodišnji realni rast zabilježen je kod hotelijerstva i ugostiteljstva 18,6%, kao i trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala 12,6%.

U svim mjesecima trećeg kvartala inflacija je bilježila pozitivnu stopu rasta, koja je u septembru iznosila 17,3%. Stopa nezaposlenosti u drugom kvartalu 2022. iznosila je 15,7%, a stopa zaposlenosti 40%.

Prosječna mjesečna neto zarada u trećem kvartalu 2022. godine ostvarila je nominalni rast od 13,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Učešće javnog duga u BDP-u je iznosilo 29,6% na kraju trećeg kvartala 2022.

Hrvatska ekonomija je zabilježila realni godišnji rast od 5,2% u trećem kvartalu 2022. godine. Posmatrano prema komponentama BDP-a po proizvodnoj metodi rast je vođen rastom građevinarstva od 1,8%, trgovine⁸³ 8,6%, i prerađivačke industrije⁸⁴ 2,4%. Posmatrano prema komponentama BDP-a po potrošnoj metodi, rast je vođen povećanjem finalne potrošnje 4,3%, izvozom roba i usluga 23,3%, i uvozom roba i usluga 30,5%.

Godišnja stopa inflacije u trećem kvartalu 2022. nastavila je da se kreće uzlaznom putanjom, a u septembru je iznosila je 12,8%. Stopa nezaposlenosti u septembru 2022. iznosila je 6,1%, i u odnosu na isti period prethodne godine manja je za 0,8 pp. Prosječna neto zarada u periodu januar-septembar 2022. nominalno je viša za 7,1%, a realno niža za 2,5%.

Na kraju 2021. godine dug opšte države iznosio je 79,8% BDP-a. Prema podacima Hrvatske narodne banke na kraju marta 2022. dug opšte države iznosio je 77,3%.

U tabeli 8.3 prikazani su ključni ekonomski pokazatelji po zemljama regiona za period od 2022–2024. godine.

⁸³ Trgovina, prevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane.

⁸⁴ Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije.

Tabela 8.3

Ključni ekonomski pokazatelji po zemljama regiona za period od 2022–2024. godine ⁸⁵								
		Albanija	BiH	Crna Gora	Hrvatska	Kosovo	Sjeverna Makedonija	Srbija
Realni rast BDP, %	2022.	4,0	2,5	7,2	5,9	2,7	2,7	3,5
	2023.	2,5	2,0	2,5	3,5	3,5	3,0	2,7
	2024.	3,2	3,0	3,0	3,0	3,9	3,9	3,5
Inflacija, %	2022.	5,8	9,5	16,3	9,2	12,5	9,3	12,5
	2023.	3,3	4,1	7,0	4,9	1,8	4,0	6,0
	2024.	3,0	3,5	2,5	3,3	2,7	1,8	3,7
Nezaposlenost, %	2022.	10,3	17,3	---	6,9	---	15,2	9,9
	2023.	10,0	17,2	---	6,6	---	15,0	9,7
	2024.	10,0	17,2	---	6,1	---	14,8	9,5
Budžetski saldo opšte vlade, % BDP-a	2022.	-4,1	0,5	-5,0	-2,8	-1,0	-5,3	-2,8
	2023.	-3,7	1,1	-4,6	-2,1	-2,0	-4,2	-1,4
	2024.	-2,9	1,0	-5,2	-1,8	-2,1	-3,4	-1,0
Tekući račun, % BDP-a	2022.	-8,6	-4,3	-13,8	2,2	-10,9	-6,7	-8,4
	2023.	-8,0	-3,7	-14,0	2,0	-8,7	-4,6	-7,0
	2024.	-7,9	-3,6	-13,8	2,1	-7,7	-4,1	-5,0
BDP per capita, EU27 = 100	2021.	32	33	47	70	---	42	44
Kreditni rejting, S&P	rejting	B+	B	B	BBB+	bez rejtinga	BB-	BB+
	izgledi	stabilni	stabilni	stabilan	stabilni		stabilni	stabilni

Izvor: MMF (WEO Database October 2022); Eurostat; tradingeconomics.com

⁸⁵ Za indikatore 1-5 izvor podataka je MMF. Za indikator 6 izvor podataka je Eurostat. Za indikator 7 izvor podataka je *tradingeconomics.com*, pri čemu se podaci odnose na rejting dodijeljen od strane kreditne agencije Standard end Pairs, koji je bio važeći na kraju septembra 2022.